

PIRMIE EIROPAS LATVIEŠU DZIESMU SVĒTKI



>> MARGERS ŠĒFERS <<



JĀNA VIESIENA LUGA
4 CĒLIENOS

KĀDS IET, JUMS JĀPALIEK

LATVIEŠU BIEDRĪBAS HAMBURGĀ
DRĀMAS ANSAMBLIS
REŽISORES TEKLAS ŠRĒDERES
VADĪBĀ

DAS JUNGE THEATER
MUNDSBURGER DAMM 66

JĀNIS VIESIENS UN VIŅA LUGA

Jānis Viesiens, istā vārdā Gulbītis, kooperatora un izglītības darbinieka Jūlija Gulbīša dēls, dzimis 1916. g. Krievijā, bet audzis Viesienas pagastā. Tiesību studijas Latvijas Universitātē viņam pārtrauca Otrs pasaules karš, kurā Viesiens cīnījās Latviešu leģiona rindās. Pēc kara nokļuvis Zviedrijā, viņš studēja Upsalas universitātē valsts zinības, vēsturi un tautsaimniecību. Iegūstot filozofijas kandidāta gradu, studijas pabeigtas 1964. g. pavasarī, pirms tam aizstāvojot semināra darbu par mākslas un mākslas darbinieku stāvokli padomju Latvijā.

Drāmaturģijai Jānis Viesiens gluži spontāni pievērsās 1952. g., toreiz dzīvodams Lundā un rūpēs par Lundas latviešu drāmatiskās kopas repertuāru sarakstīdams komēdiju Nozaudētais vilķis. Pēc tam rakstīti arī dzejoļi, taču savu nejausi atklāto talantu viņš visnotaļ veltījis tieši drāmai, cenšamies šai nozarē papildināt teorētiskās zināšanas un pieredzi praksē. Pārcēlies uz Upsalu, Jānis Viesiens kādu laiku darbojās arī Upsalas pil-sētas teātra ansambli un cita starpā guva svētīgas atziņas, vērodams slavenā viesrežisora Ervina Piskatora darbu, kas tad iestudēja Tolstoja Kara un miera drāmatizējumu.

Pēc debijas ar Nozaudēto vilķi Jānim Viesienam radušās citas plašā formā izvērstas lugas, piemēram, Viņa pēdējā griba, Spēle divās priekš-telpās u.c. 1955. g. rakstītā vēsturiskās ficijas zināšanas un pieredzi ieguva godalgu Ziemeļamerikas latviešu kultūras fonda rīkotajā lugu sacensībā. Bez tam Viesienam sakrājies labs skaits mazāku ludziņu bērnu izrādēm un brīvo latviešu radiofona raidījumiem.

Drāma Kāds iet, jums jāpaliek rakstīta 1960. g. un Pirmo Eiropas latviešu dziesmu svētku sarīkojumu ietvarā Hamburgā piedzīvo pirm-izrādi. Gan labprāt eksperimentēdams ar drāmatiskās formas un skatuves mākslas iespējām, šai gadījumā Viesiens pieturējies pie konvencionālās uzbuves, drāmatiskās darbības risinājumu izvēršot pa trim cēlieņiem.

Pēc autora pārlicības latviešu teātrim trimdā ir svarīgi sabiedriski uzdevumi, un drāmatiskās literatūras pienākums dokumentēt mums lemto laiku un situāciju, kādā atrodamies. Mezdams skatu pāri trimdas sabied-rībai, viņš atzinis, ka to veido trīs paaudzes: Vecā paaudze ar pagājušā gadsimta izskaņas notikumu lieciniekiem un Piektā gada cīnītājiem; vidējā paaudze ar tiem, kuŗu aktivitāte sākusies Latvijas neatkarības laikā; jaunā paaudze, kuŗas locekļi Latvijā atstājuši kā mazi bērni vai pat dzimuši trimdā. Lugā Kāds iet, jums jāpaliek Viesiens vēlēties tēlot šo triju paaudžu dažādo interešu sadursmi, konfliktu, kas tādā sakarā rodas, un kā šis konflikts var atrisināties. Ar cieņu pret agrāko laiku cīnītājiem, kuŗu darbi pieder vēsturei, viņš centies vecās paaudzes pārstāvju paceļt simboliskā skatījumā, lai toties ar smaidu un reizē arī ar rūpēm par mūsu nākotni runātu par jauno paaudzi tās dažādajās reālās dzīves klizmās. Ideoloģiskā satūra iekļaušanai skatuves tēlos, Viesiens izvēlēties notiku-mus ap kādu latviešu trimdas laikrakstu tuvāk neapzīmētā anglosakšu zemē, bet viss tas pats varētu attiekties uz citām lietām un citās zemēs, kur tagad dzīvojam. Visur un visos gadījumos jāpakļaujas Viesiena atgā-dinājumam, ka vecā paaudze pamazām aiziet, bet jaunajiem jāstājas tās vietā. Autors nenoliedz, ka lugas personāžos izmantoti reālās dzīves sniegtie materiāli, bet tas nenozīmē, ka būtu meklējami kādi vārdā sau-cami prototipi. Drāma radusies kā reālītāšu atbalstīts izdomas rezultāts.

J. Rudzītis.

JĀNIS VIESIENS

KĀDS IET, JUMS JĀPALIEK

Luga 4 cēlienos

Darbojas:

Richards Dārkals, izdevējs un redaktors	Ēriks Jagars
Alija Dārkale, architekta, viņa sieva	Dagmāra Kurmiņa
Gunārs, students, Dārkala krustdēls	Raimonds Krastiņš
Ieviņš, vecs burtlicis	Oskars Baltputnis
Lūcīte, apkopēja	Vera Rubene
Liāna Šmits, Gunāra draudzene	Rasma Cipule
Režisore	Tekla Šrēdere
Dekorātors	Ivars Alberts
Sufliere	Aina Soltava